EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 20.5.2020
COM(2020) 509 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Spaniens nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Spaniens stabilitetsprogram for 2020

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Spaniens nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Spaniens stabilitetsprogram for 2020

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker[1], særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer[2], særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Den 17. december 2019 vedtog Kommissionen den årlige strategi for bæredygtig vækst, som markerede starten på det europæiske semester 2020 for samordning af de økonomiske politikker. Den tog behørigt hensyn til den europæiske søjle for sociale rettigheder som proklameret af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen den 17. november 2017. Den 17. december 2019 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen, hvori Spanien blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Samme dato vedtog Kommissionen en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet.

(2) Den 26. februar 2020 blev landerapporten for Spanien 2020[3] offentliggjort. Den indeholdt en vurdering af Spaniens fremskridt med hensyn til gennemførelsen af de

[1] EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.
[2] EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 508 final.

landespecifikke henstillinger, som Rådet vedtog den 9. juli 2019[4], opfølgningen på de henstillinger, der blev vedtaget de foregående år, og opfyldelsen af Spaniens nationale Europa 2020-mål. Den indeholdt desuden en dybdegående undersøgelse efter artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011, hvis resultater også blev offentliggjort den 26. februar 2020. Kommissionen konkluderede i sin analyse, at Spanien er berørt af makroøkonomiske ubalancer. Høj udenlandsk og indenlandsk gæld, både offentlig og privat, udgjorde fortsat svagheder i en situation med stadig høj arbejdsløshed og havde betydning ud over landegrænserne.

(3) Den 11. marts 2020 erklærede Verdenssundhedsorganisationen officielt covid-19-udbruddet for en global pandemi. Den har skabt en alvorlig folkesundhedsmæssig krisesituation for borgere, samfund og økonomier. Den har sat de nationale sundhedssystemer under alvorligt pres, forstyrret de globale forsyningskæder, skabt volatilitet på de finansielle markeder, udløst efterspørgselschok og har haft negative konsekvenser for adskillige brancher. Den udgør en trussel mod folks job og indtægter og mod virksomhedernes forretning. Den har ført til et større økonomisk chok, som allerede har alvorlige konsekvenser i Den Europæiske Union. Den 13. marts 2020 vedtog Kommissionen en meddelelse[5], hvori den opfordrede til en koordineret økonomisk reaktion på krisen, der inddrager alle aktører såvel på nationalt plan som på EU-plan.

(4) Adskillige medlemsstater har enten erklæret undtagelsestilstand eller truffet kriseforanstaltninger. Enhver kriseforanstaltning skal være nøje afstemt med behovet, være nødvendig, begrænset i tid og i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder. De bør være genstand for demokratisk kontrol og underlagt uafhængig domstolsprøvelse.

(5) Den 20. marts 2020 vedtog Kommissionen en meddelelse om aktivering af stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul[6]. Klausulen som fastsat i artikel 5, stk. 1, artikel 6, stk. 3, artikel 9, stk. 1, og artikel 10, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1466/97 samt artikel 3, stk. 5, og artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1467/97 letter samordningen af budgetpolitikken i perioder med et alvorligt økonomisk tilbageslag. I denne meddelelse forelagde Kommissionen Rådet sin vurdering af, at den aktuelle situation i lyset af det forventede alvorlige økonomiske tilbageslag som følge af covid-19-udbruddet giver anledning til at aktivere klausulen. Den 23. marts 2020 tilsluttede medlemsstaternes finansministre sig Kommissionens vurdering. Aktiveringen af den generelle undtagelsesklausul giver mulighed for en midlertidig afvigelse fra tilpasningsstien i retning af den mellemfristede budgetmålsætning, forudsat at dette ikke bringer den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang sigt i fare. For så vidt angår den korrigerende del, kan Rådet på grundlag af en henstilling fra Kommissionen beslutte at vedtage en revideret finanspolitisk kurs. Den generelle undtagelsesklausul suspenderer ikke procedurerne under stabilitets- og vækstpagten. Den tillader medlemsstaterne at fravige de budgetkrav, der normalt ville gælde, og sætter Kommissionen og Rådet i stand til at træffe de nødvendige foranstaltninger til koordinering af politikken inden for rammerne af pagten.

(6) Der er brug for en vedholdende indsats for at begrænse og kontrollere spredningen af pandemien, styrke de nationale sundhedssystemers modstandsdygtighed og afbøde de socioøkonomiske konsekvenser ved hjælp af støtteforanstaltninger til fordel for

[4] EUT C 301 af 5.9.2019, s. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

virksomheder og husholdninger samt for at sikre passende sundheds- og sikkerhedsforhold på arbejdspladsen med henblik på genoptagelsen af den økonomiske aktivitet. Unionen bør fuldt ud anvende de mange redskaber, den råder over, til at understøtte medlemsstaternes bestræbelser på området. Samtidig bør medlemsstaterne og Unionen arbejde sammen om at tilrettelægge de foranstaltninger, der er nødvendige for at vende tilbage til normalt fungerende samfund og økonomier og til bæredygtig vækst, idet den grønne og den digitale omstilling integreres, og der trækkes på alle erfaringerne fra krisen.

(7) Covid-19-krisen har fremhævet, hvordan fleksibiliteten i det indre marked giver mulighed for at tilpasse sig ekstraordinære forhold. For at sikre en hurtig og gnidningsløs overgang til genopretningsfasen og garantere den fri bevægelighed for varer, tjenester og arbejdstagere skal de særlige foranstaltninger, der forhindrer det indre marked i at fungere normalt, afskaffes, så snart de ikke længere er absolut nødvendige. Den aktuelle krise har vist, hvor nødvendigt det er at have kriseberedskabsplaner i sundhedssektoren, som navnlig omfatter forbedrede indkøbsstrategier, diversificerede forsyningskæder og strategiske lagre af vigtige forsyninger. De er helt centrale for udformningen af mere omfattende kriseberedskabsplaner.

(8) Unionens lovgivere har allerede foretaget ændringer af de relevante lovgivningsmæssige rammer[7] for at sætte medlemsstaterne i stand til at anvende alle uudnyttede midler under de europæiske struktur- og investeringsfonde til at imødegå covid-19-pandemiens ekstraordinære virkninger. Disse ændringer vil bidrage til større fleksibilitet og forenkle og strømline procedurerne. For at lette likviditetspresset kan medlemsstaterne desuden drage fordel af en medfinansieringssats på 100 % fra Unionens budget i regnskabsåret 2020-2021. Spanien opfordres til fuldt ud at udnytte disse muligheder til at støtte de personer og brancher, der står over for de største udfordringer.

(9) De socioøkonomiske konsekvenser af pandemien forventes at blive ulige fordelt på tværs af de spanske regioner på grund af de forskellige specialiseringsmønstre. Dette er f.eks. tilfældet for de regioner, der er mest afhængige af turisme, såsom regionerne ved Middelhavet, Andalusien, Balearerne og De Kanariske Øer, hvor mere end en fjerdedel af arbejdspladserne er knyttet til denne sektor. Dette indebærer en væsentlig risiko for endnu større regionale forskelle i Spanien. Da der samtidig er risiko for en midlertidig destabilisering af konvergensprocessen mellem medlemsstaterne, kræver den aktuelle situation målrettede politiske tiltag.

(10) Den 1. maj 2020 fremlagde Spanien sit nationale reformprogram for 2020 og sit stabilitetsprogram for 2020. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet samtidig.

---

[7] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/460 af 30. marts 2020 om ændring af forordning (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013 og (EU) nr. 508/2014 for så vidt angår særlige foranstaltninger til mobilisering af investeringer i medlemsstaternes sundhedssystemer og andre dele af deres økonomier som reaktion på covid-19-udbruddet (investeringsinitiativ som reaktion på coronavirusset) (EUT L 99 af 31.3.2020, s. 5) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/558 af 23. april 2020 om ændring af forordning (EU) nr. 1301/2013 og (EU) nr. 1303/2013 for så vidt angår særlige foranstaltninger med henblik på at give ekstraordinær fleksibilitet med hensyn til anvendelsen af de europæiske struktur- og investeringsfonde som reaktion på covid-19-udbruddet (EUT L 130 af 24.4.2020, s. 1).

(11) Spanien er på nuværende tidspunkt omfattet af den forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten og af overgangsbestemmelsen vedrørende gældsreglen.

(12) Den 13. juli 2018 henstillede Rådet, at Spanien sikrer, at den nominelle vækstrate i de primære offentlige nettoudgifter (3) ikke overstiger 0,6 % i 2019, hvilket svarer til en årlig strukturel tilpasning på 0,65 % af BNP. Kommissionens samlede vurdering bekræfter en væsentlig afvigelse fra den anbefalede finanspolitiske tilpasningssti i retning af den mellemfristede budgetmålsætning for 2019. Dette er et relevant forhold i Kommissionens rapport udarbejdet i medfør af traktatens artikel 126, stk. 3, om vurdering af Spaniens overholdelse af gældskriteriet i 2019.

(13) Ifølge stabilitetsprogrammet for 2020 forventer regeringen en forringelse af den samlede saldo fra et underskud på 2,8 % af BNP i 2019 til et underskud på 10,3 % af BNP i 2020. Efter at være faldet til 95,5 % af BNP i 2019 forventes den offentlige gældskvote ifølge stabilitetsprogrammet for 2020 at stige til 115,5 % i 2020. De makroøkonomiske og finanspolitiske udsigter præges af stor usikkerhed som følge af covid-19-pandemien.

(14) Som reaktion på covid-19-pandemien og som led i en koordineret Unionstilgang har Spanien truffet budgetmæssige foranstaltninger til at øge sundhedssystemets kapacitet, inddæmme pandemien og yde hjælp til de personer og brancher, der er særlig hårdt ramt. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2020 beløber disse budgetmæssige foranstaltninger sig til 3,2 % af BNP. Kvantificeringen af de underskudsforøgende foranstaltninger stemmer stort set overens med Kommissionens skøn, når der tages hensyn til den forskellige behandling af omkostningerne ved de automatiske stabilisatorer. Foranstaltningerne omfatter styrkelse af sundhedssystemet og ydelse af indkomststøtte til arbejdstagere i arbejdsfordelingsordninger. Spanien har også bebudet foranstaltninger, der — selv om de ikke vil have direkte indvirkning på budgettet — vil hjælpe med at understøtte virksomhedernes likviditet, og som ifølge stabilitetsprogrammet for 2020 anslås at beløbe sig til 9,2 % af BNP. Disse foranstaltninger omfatter især lånegarantier (8,8 % af BNP). Overordnet set stemmer de foranstaltninger, som Spanien har truffet, overens med retningslinjerne i Kommissionens meddelelse om en koordineret økonomisk reaktion på covid-19-udbruddet. En fuldstændig gennemførelse af disse foranstaltninger vil bidrage til at opretholde finanspolitisk holdbarhed på mellemlang sigt, forudsat at finanspolitikken efterfølgende atter fokuserer på at sikre en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt, så snart den økonomiske situation giver mulighed herfor.

(15) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2020, som tager udgangspunkt i en uændret politik, forventes Spaniens offentlige saldo at udgøre -10,1 % af BNP i 2020 og -6,7 % i 2021. Den offentlige gældskvote ventes at nå op på 115,6 % af BNP i 2020 og 113,7 % i 2021.

(16) Den 20. maj 2020 offentliggjorde Kommissionen en rapport udarbejdet i medfør af traktatens artikel 126, stk. 3, som følge af Spaniens manglende overholdelse af gældsreglen i 2019 og den forventede overskridelse i 2020 af grænseværdien for det offentlige underskud på 3 % af BNP. Overordnet set fremgår det af analysen, at underskudskriteriet og gældskriteriet som defineret i traktaten og i forordning (EF) nr. 1467/1997 ikke er opfyldt.

(17) De foranstaltninger, der er truffet for at standse spredningen af virusset, har en betydelig virkning på økonomien og kan i år føre til en nedgang i BNP på 9,4 %. Indvirkningen på beskæftigelsen, som er vanskelig at beregne på nuværende tidspunkt, vil også være væsentlig. Omkring en million mennesker har allerede mistet deres

arbejde siden begyndelsen af krisen. Indvirkningen på beskæftigelsen begrænses i øjeblikket af de knap 3,5 millioner arbejdstagere, der er omfattet af arbejdsfordelingsordninger, hvilket indtil videre har forhindret umiddelbare tab af arbejdspladser. Pandemiens konsekvenser i Spanien forværres af den høje andel arbejdstagere, der er beskæftiget i små og mellemstore virksomheder (SMV'er), vægten af sektorer, der rammes særligt hårdt, og som sandsynligvis vil opleve en langsommere genopretning, herunder turisme- og detailsektoren, samt det høje antal tidsbegrænsede kontrakter blandt arbejdstagere (26,3 % i 2019). Alle disse faktorer kan føre til et omfattende tab af arbejdspladser og forstærke chokket. Ifølge Kommissionens prognose forventes arbejdsløshedsprocenten (som lå på 13,6 % i februar 2020) at stige til 18,9 % i 2020 og falde til 17 % i 2021.

(18) De spanske myndigheder har forsøgt at afbøde virkningerne af pandemien og af inddæmningsperioden gennem forskellige pakker af foranstaltninger til et samlet beløb på 145 mia. EUR. I bestræbelserne på at bekæmpe sygdommen har myndighederne øget deres udgifter til sundhedssystemet og sociale ydelser. For at fastholde folk i beskæftigelse og støtte husstandsindkomsten har de også fremmet anvendelsen af arbejdsfordelingsordninger. Arbejdstagere omfattet af en arbejdsfordelingsordning modtager en ydelse svarende til 70 % af beregningsgrundlaget for deres socialsikringsbidrag med et minimums- og maksimumbeløb (henholdsvis 502 EUR og 1 402 EUR). Arbejdsforholdet forbliver uændret under arbejdsfordelingsordningerne, som for nylig er blevet forlænget til den 30. juni 2020. Virksomheder med arbejdsfordelingsordninger fritages for at betale en meget stor del af socialsikringsbidragene for de arbejdstagere, der er omfattet af ordningen, forudsat at de i mindst seks måneder efter genoptagelsen af aktiviteterne bevarer deres job. Disse foranstaltninger går hånd i hånd med særlig støtte til SMV'er og selvstændige, som udgør rygraden i den spanske økonomi (udsættelse af skatteindbetalinger, nedsættelse af socialsikringsbidrag og statsgarantier), og er et forsøg på at hjælpe dem, så de undgår konkurs og hurtigt kan genoptage deres aktiviteter, når krisen er overstået. Der er også vedtaget foranstaltninger med henblik på midlertidigt at sikre indkomststøtte til atypiske arbejdstagere, som ikke har adgang til social beskyttelse.

(19) Det spanske sundhedssystem har opnået gode resultater trods forholdsvis få investeringer. Covid-19-pandemiens udbrud har imidlertid lagt et hidtil uset pres på sundhedssystemet og afsløret, at det er sårbart over for chok. Den umiddelbare indsats fokuserer på at styrke kapaciteten hvad angår sundhedspersonale samt kritisk medicinsk udstyr og infrastruktur med henblik på at redde liv og behandle syge under pandemien. Personer med handicap og ældre i institutionspleje har været særligt udsatte under krisen. De skal fortsat sikres adgang til lægebehandling og social omsorg, herunder akut- og intensivbehandling. Senere bør indsatsen fokusere på at forbedre sundhedssystemets modstandsdygtighed, så det hurtigst muligt kan fungere optimalt igen og bedre modstå nye chok. Pandemien har afsløret strukturelle problemer, hvoraf en del skyldes manglende investering i fysisk infrastruktur og utilstrækkeligheder i forbindelse med ansættelsen af og arbejdsvilkårene for sundhedspersonale. Der er regionale forskelle hvad angår udgifter, fysiske ressourcer og personale, og koordineringen mellem de forskellige forvaltningsniveauer er ikke altid effektiv. På mellemlang sigt vil sundhedssystemet bedre kunne imødegå de udfordringer, der er forbundet med aldring, stadig flere kroniske lidelser og handicap. Primær sundhedspleje og udvikling af e-sundhed spiller en central rolle i denne forbindelse. På mellemlang sigt vil det være vigtigt at sikre, at det sandsynlige fald i ressourcerne som følge af den økonomiske nedgang ikke påvirker folks sundhedsdækning og fører til ulige adgang.

(20) Trods flere år med solid jobskabelse blev der på det spanske arbejdsmarked allerede inden covid-19-udbruddet registreret høj arbejdsløshed og segmentering af arbejdsmarkedet. Foreløbige data tyder på en meget væsentlig stigning i arbejdsløsheden i Spanien som følge af krisen, som vil tynge arbejdsformidlingernes og de sociale tjenesters allerede begrænsede kapacitet til at støtte arbejdstagere og arbejdsgivere. På mellemlang sigt bør genopretningen sikres ved i samarbejde med arbejdsmarkedets parter at træffe foranstaltninger til støtte for beskæftigelsen, f.eks. en gradvis udfasning af arbejdsfordelingsordninger, en revision af ordningen for ansættelsesincitamenter for bedre at fremme bæredygtige beskæftigelsesformer, navnlig for unge arbejdstagere, samt gennem fleksibilitet i arbejdsvilkårene. Flere studerende inden for videnskab og digital teknologi, mere attraktive erhvervsuddannelser og sikring af fleksible opkvalificerings- og omskolingsmuligheder kan bidrage til at dække den stigende efterspørgsel efter de tekniske færdigheder, som er nødvendige for den grønne og den digitale omstilling, der skal ledsage genopretningen. Mere generelt kan en forbedring af uddannelses- og karrierevejledningen og ydelse af passende støtte til dårligt stillede studerende og regioner, der halter bagefter, bidrage til bedre uddannelsesresultater. En vellykket gennemførelse af de foranstaltninger, der eventuelt vedtages for at nå disse mål, vil i høj grad afhænge af, at der gives tilstrækkelig tid til at opbygge en bred og varig social og politisk konsensus om reformerne.

(21) Pandemiens konsekvenser for arbejdsmarkedet har vist, at der er et presserende behov for at støtte indkomsten i kriseramte husholdninger. I denne forbindelse har en lettere anvendelse af arbejdsfordelingsordninger haft afgørende betydning. Midlertidigt ansatte med meget korte kontrakter, som udgør langt de fleste af de knap en million nye arbejdsløse, og som for manges vedkommende er unge arbejdstagere, er dog ofte ikke berettiget til at modtage almindelig arbejdsløshedsunderstøttelse. For at støtte en bæredygtig genopretning og social samhørighed er det nødvendigt tidligt at sikre, at alle arbejdstagere, herunder midlertidigt ansatte og selvstændige, har adgang til passende social beskyttelse og aktive arbejdsmarkedspolitikker.

(22) Krisen vil sandsynligvis øge den høje grad af fattigdom eller social udstødelse i Spanien, især blandt familier med børn. I 2019 var Spanien den medlemsstat med det laveste gennemsnit hvad angår familieydelser pr. barn. Familier med lav til mellemlav indkomst har ikke adgang til landets strenge børneydelser, og skattefradrag giver dem kun en meget begrænset fordel. Udgifterne til social beskyttelse er fortsat i høj grad rettet mod ældre, og pensionsudgifterne forventes på mellemlang til lang sigt at stige betydeligt, hvis de bebudede undtagelser fra pensionsreformen fra 2013 gøres permanente, og der ikke træffes passende kompensationsforanstaltninger. Den vanskelige økonomiske og sociale situation som følge af pandemien kræver i stedet solidaritet mellem generationerne til fordel for de yngre generationer. Arbejdsløshedsunderstøttelse til langtidsledige og arbejdstagere, der ikke er omfattet af indbetalingsordninger, er i øjeblikket spredt ud over flere ordninger, hvilket resulterer i lav dækning. De eksisterende regionale mindsteindkomstordninger når kun ud til 20 % af de potentielle støttemodtagere i landet, idet der er store regionale forskelle med hensyn til dækning, varighed, adgangsbetingelser og tilstrækkelighed. I den aktuelle svære situation er der planer om hurtigt at indføre en permanent national indkomstgarantiordning med en anslået dækning på tre millioner støttemodtagere som supplement til de eksisterende regionale minimumsindkomstordninger. Konsekvenserne heraf for fattigdomsbekæmpelse og bæredygtighed på kort og mellemlang sigt kan ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

(23) Pandemikrisen i Spanien forværres yderligere af det høje antal SMV'er, som tegner sig for en stor andel af beskæftigelsen. For at forhindre konkurser, som kan undgås, er der vedtaget hasteforanstaltninger for at yde likviditetsstøtte til virksomheder gennem lån og garantier med fokus på SMV'er og sektorer, som på grund af krisen vil blive ramt hårdere og længere, såsom turisme (som i 2019 tegner sig for 12 % af BNP i Spanien). Hvis disse foranstaltninger skal have de fornødne virkninger, bør de gennemføres effektivt og hurtigt af finansielle formidlere. Muligheden for at udskyde betaling af skat og socialsikringsbidrag og fremskyndelsen af kontraktmæssigt indgået betalinger fra de offentlige myndigheders side vil også bidrage til at forbedre SMV'ernes pengestrøm. Ved udformningen og gennemførelsen af sådanne foranstaltninger er det vigtigt også at tage hensyn til banksektorens modstandsdygtighed. For at sikre disse foranstaltningers effektivitet er det vigtigt at opretholde bestræbelserne på at mindske den administrative byrde og tilbyde effektive digitale offentlige tjenester. Hvis genopretningen skal lykkes, er det afgørende at støtte virksomheder i de sektorer, der er hårdest ramt af krisen, samt at sikre eksportvirksomhedernes konkurrenceevne.

(24) For at fremme den økonomiske genopretning vil det være vigtigt at fremrykke modne offentlige investeringsprojekter og tilskynde til private investeringer, bl.a. gennem relevante reformer. Spaniens udsigter til at få rettet op på økonomien vil afhænge af landets kapacitet til at øge produktiviteten og fremme innovation, herunder gennem den digitale og den grønne omstilling. Spaniens innovationsresultater ligger under EU-gennemsnittet i alle regioner. Spanien klarer sig dårligt hvad angår virksomhedernes evne til at innovere, investere i materielle og immaterielle aktiver og bedst muligt udnytte befolkningens kompetencer, hvilket i en videnbaseret økonomi kan hæmme virksomhedernes konkurrenceevne. Krisen har understreget, hvor vigtig digitaliseringen er, når det gælder om at bevare adgangen til offentlige tjenester og uddannelse samt bevare arbejdspladser og økonomisk aktivitet. Før nedlukningen havde kun halvdelen af skolerne i Spanien tilstrækkelige digitale læringsplatforme, og der var betydelige regionale forskelle. Det pludselige skift til digital læring var også en særlig udfordring for sårbare elever uden adgang til digitale løsninger derhjemme. Spanien bør sikre, at alle elever har adgang til digital læring, herunder elever i landdistrikter og fra sårbare husholdninger. Støtte til digitalisering af virksomheder vil også fremme de spanske virksomheders konkurrenceevne i globale værdikæder og øge deres eksportkapacitet, navnlig SMV'er og mikrovirksomheder. Anvendelsen af digital teknologi, herunder af avancerede digitale teknologier, og mindskelsen af den digitale kløft mellem by- og landområder vil forbedre den spanske økonomis innovationskapacitet. Desuden kan en styrkelse af forsknings- og innovationsstyringen på alle niveauer, en forøgelse af forskningskvaliteten gennem systematiske evalueringer og en tilskyndelse af forskningsinstitutioner til at samarbejde med den private sektor gøre forsknings- og innovationspolitikkerne mere effektive og fremskynde udbredelsen af innovation som bidrag til genopretningen.

(25) Spaniens omstilling til en klimaneutral økonomi kræver betydelige investeringer over en længere periode i bl.a. vedvarende energi, energiinfrastruktur, energieffektivitet og bæredygtig transport. Investeringerne bør fremrykkes for at støtte den grønne omstilling under genopretningen i overensstemmelse med Spaniens nationale energi- og klimaplan. Øget fokus på et integreret energisystem bør fremme udbredelsen af vedvarende energi. Ved at reducere energiforbruget i private og offentlige bygninger gennem omfattende renovering og udvikling af intelligente net og lagring af vedvarende energi bidrages der til en bedre styring af efterspørgslen efter energi, samtidig med at jobskabelsen under genopretningen understøttes. Yderligere investeringer i energiinfrastrukturer, herunder elsammenkoblinger med resten af

Unionen, vil bidrage til at forbedre integrationen af det indre energimarked i EU, samtidig med at der skabes større konkurrence, og udnyttelsen af vedvarende energi fremmes. Der bør også gøres en yderligere indsats for at fremme bæredygtig transport, herunder udrulning af infrastruktur for alternative brændstoffer, navnlig til elektriske køretøjer. Der vil også være behov for investeringer for at muliggøre en større anvendelse af jernbanegodstransport, herunder grænseoverskridende forbindelser til Frankrig og Portugal og forbindelser til havne og logistikknudepunkter. Desuden er visse områder i Spanien blandt de mest udsatte områder for klimaændringer i Europa. Vandressourcerne er under pres, og infrastrukturen for vandforvaltning og affaldshåndtering er ikke den samme i hele landet. Grønne investeringer kan bidrage til at håndtere de negative virkninger af klimaændringer såsom oversvømmelser og skovbrande, forbedre luftkvaliteten, vandforvaltningen og affaldshåndteringen og udvikle den cirkulære økonomis potentiale. Programmeringen af Fonden for Retfærdig Omstilling for 2021-2027 kan hjælpe Spanien med at imødegå nogle af de udfordringer, der følger af omstillingen til en klimaneutral økonomi, navnlig inden for de områder, der er omhandlet i bilag D til landerapporten[8]. Det vil sætte Spanien i stand til at gøre bedst muligt brug af fonden.

(26) Den i Spanien manglende ensartethed i reglerne og de hermed forbundne barrierer forhindrer virksomheder i at udnytte stordriftsfordele og indvirker negativt på produktiviteten. Loven om markedsenhed, som allerede håndhæves af domstole og konkurrencemyndigheder, bør anvendes mere aktivt for at fremme bedre regulering og konkurrencen under genopretningen. I den forbindelse bør de strenge ejerskabs- og markedsrestriktioner, der har til formål at sikre forsyningen af strategiske varer og tjenester under pandemikrisen, fjernes, så snart nødsituationen er slut. Mere generelt kan en stærkere og vedvarende koordinering mellem de forskellige forvaltningsniveauer gøre de politikker, der skal fremme genopretningen, mere effektive. Det er også vigtigt at sikre, at den forvaltningsstruktur, der allerede er blevet oprettet ved lovgivningen fra 2014 om gennemførelse af direktiverne om offentlige udbud, kan arbejde så hurtigt som muligt, således at de offentlige investeringer til støtte for genopretningen udnyttes effektivt. Arbejdet med den omfattende nationale strategi for offentlige indkøb bør intensiveres i tæt samarbejde med repræsentanter for alle forvaltningsniveauer (centralt, regionalt og lokalt) gennem samarbejdsudvalget.

(27) Hvor nærværende henstillinger har fokus på at håndtere pandemiens socioøkonomiske konsekvenser og lette den økonomiske genopretning, omhandlede de landespecifikke henstillinger fra 2019, som Rådet vedtog den 9. juli 2019, også vigtige reformer til at imødegå de strukturelle udfordringer på mellemlang og lang sigt. Disse henstillinger er stadig relevante, og de vil fortsat være genstand for overvågning i forbindelse med næste års europæiske semesters årscyklus. Det gælder også henstillingerne vedrørende investeringstiltag inden for den økonomiske politik. Sidstnævnte henstillinger bør tages med i betragtning i den strategiske programmering af samhørighedsmidlerne efter 2020, herunder ved afbødningsforanstaltninger og exitstrategier i forbindelse med krisen.

(28) En rettidig afvikling af insolvensbehandling vil også spille en central rolle, når det gælder om at sikre virksomhedernes likviditet og en effektiv omfordeling af ressourcer samt fremme iværksætteri og stabiliteten i den finansielle sektor. Det er af afgørende betydning at sikre, at retsvæsenet er i stand til at håndtere insolvensbehandlingen effektivt. Dette er særlig vigtigt, da den nuværende indstilling af domstolenes arbejde

[8] SWD(2020) 508 final.

og den forventede stigning i antallet af retssager som følge af den økonomiske tilbagegang forårsaget af pandemien kan forværre de allerede eksisterende udfordringer med stadig længere retssager og et voksende efterslæb af sager.

(29) Det europæiske semester danner rammen for løbende samordning af den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken i Unionen, hvilket kan bidrage til en bæredygtig økonomi. Medlemsstaterne har i deres nationale reformprogrammer for 2020 gjort status over fremskridtene med hensyn til opfyldelsen af De Forenede Nationers mål for bæredygtig udvikling ("verdensmålene"). Ved at sikre en fuldstændig efterlevelse af nedenstående henstillinger vil Spanien bidrage til opfyldelsen af verdensmålene og til de fælles bestræbelser på at sikre konkurrencedygtig bæredygtighed i Unionen.

(30) Det er afgørende at sikre en nøje samordning af økonomierne i Den Økonomiske og Monetære Union for at opnå en hurtig genopretning og overvinde de økonomiske konsekvenser af covid-19. Spanien bør som en medlemsstat, der har euroen som valuta — og under hensyntagen til de politiske retningslinjer fra Eurogruppen — sikre, at dets politikker fortsat er i overensstemmelse med henstillingerne vedrørende euroområdet og koordineret med henstillingerne for de øvrige medlemsstater i euroområdet.

(31) Som led i det europæiske semester 2020 har Kommissionen gennemført en omfattende analyse af Spaniens økonomiske politik, som blev offentliggjort i landerapporten for 2020. Den har også vurderet stabilitetsprogrammet for 2020 og det nationale reformprogram for 2020 samt de foranstaltninger, der er truffet som opfølgning på de henstillinger, der er blevet rettet til Spanien i de foregående år. Kommissionen har ikke blot taget hensyn til deres relevans for en holdbar finanspolitik og socioøkonomisk politik i Spanien, men også til deres overensstemmelse med Unionens regler og retningslinjer, da der er behov for at styrke den samlede økonomiske styring i Unionen ved på EU-plan at give input til de kommende nationale beslutninger.

(32) Rådet har på baggrund af denne vurdering gennemgået Spaniens stabilitetsprogram for 2020, og dets holdning[9] afspejles især i henstilling 1 nedenfor.

(33) På baggrund af Kommissionens dybdegående undersøgelse og denne vurdering har Rådet gennemgået det nationale reformprogram for 2020 og stabilitetsprogrammet for 2020. Nærværende henstillinger tager hensyn til nødvendigheden af at håndtere pandemien og lette genopretningen som et første nødvendigt skridt for at tillade en tilpasning af ubalancer. De henstillinger, der direkte vedrører de makroøkonomiske ubalancer, som Kommissionen har konstateret i henhold til artikel 6 i forordning (EU) nr. 1176/2011, afspejles i henstilling 1, 2 og 4,

HENSTILLER, at Spanien i 2020 og 2021 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. træffe alle nødvendige foranstaltninger til effektivt at imødegå pandemien, understøtte økonomien og støtte det efterfølgende opsving i overensstemmelse med den generelle undtagelsesklausul, føre en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt og sikre en holdbar gæld, og samtidig øge investeringerne, så snart den økonomiske situation tillader det, styrke sundhedssystemets modstandsdygtighed og kapacitet hvad angår sundhedspersonale og kritisk medicinsk udstyr og infrastruktur

[9] I henhold til artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

2. støtte beskæftigelsen ved hjælp af ordninger til bevarelse af arbejdspladser, effektive ansættelsesincitamenter og kompetenceudvikling, styrke arbejdsløshedsunderstøttelsen, navnlig for atypiske arbejdstagere, forbedre dækningen og tilstrækkeligheden af minimumsindkomstordninger og familiestøtte samt adgangen til digital læring

3. sikre en effektiv gennemførelse af foranstaltninger med henblik på at stille likviditet til rådighed for små og mellemstore virksomheder og selvstændige, bl.a. ved at undgå sene udbetalinger, fremrykke modne offentlige investeringsprojekter og tilskynde til private investeringer for at fremme den økonomiske genopretning, målrette investeringerne mod den grønne og den digitale omstilling, navnlig fremme af forskning og innovation, ren og effektiv produktion og anvendelse af energi, energiinfrastruktur, vandforvaltning, affaldshåndtering og bæredygtig transport

4. forbedre koordineringen mellem forskellige forvaltningsniveauer og styrke rammerne for offentlige indkøb med henblik på at støtte genopretningen på en effektiv måde.

Udfærdiget i Bruxelles, den .

På Rådets vegne
Formand